

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 29.05.2017 r.

PSZ.II.431.22.2017

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	30. 05. 2017
L.dz. zał.	
Podpis	

Pani Helena Kwapisz

p.o. Kierownik

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

ul. Krakowska 6

28-330 Wodzisław

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli kompleksowej, która przeprowadzona została w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wodzisławiu w dniach **11 – 12 maja 2017 r.**

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017 r., poz. 697).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Alicja Saran - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 04), upoważnienie nr 358/2017 z dnia 09.05.2017 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. Pani Katarzyna Arendarska – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 359/2017 z dnia 09.05.2017 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. **Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.**

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci.
4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy
6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 17 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Okres objęty kontrolą: 01.01.2016 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Wodzisław.

Art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r., poz. 697) określa zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy Wodzisław w/w zadania realizował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu. Zgodnie z art. 178 w/w ustawy kierownik OPS w Wodzisławiu Zarządzeniami Wójta Gminy Wodzisław Nr 13/2017, Nr 16/2017, Nr 16/2017 z dnia 31 marca 2017r., została upoważniona do:

- *Prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych oraz z zakresu pomocy społecznej, a także wydawania decyzji w tych sprawach,*
- *Prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania decyzji w tym zakresie,*
- *Prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.*

W/w upoważnienia zostały wydane na okres od 1 kwietnia 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. (**zał. nr 2, nr 3, nr 4**).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu jest jednostką organizacyjną gminy Wodzisław i funkcjonuje w oparciu o Statut i Regulamin organizacyjny. Statut Ośrodka wprowadzony został Uchwałą Nr XVI/107/2016 Rady Gminy Wodzisław z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzisławiu. Dokument w ostatnim czasie został zmieniony Uchwałą Nr XXVI/181/2017 Rady Gminy Wodzisław w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

Regulamin Organizacyjny OPS w Wodzisławiu wprowadzony został Zarządzeniem Nr 1/2014 Kierownika OPS z dnia 2 kwietnia 2014 r. W strukturze organizacyjnej Ośrodka wyodrębniony został Dział Pieczy Zastępczej ze stanowiskiem Asystent Rodziny. Brak w Regulaminie zapisów dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, a także ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”, które należy uzupełnić (**zał. nr 5**).

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr XXV/172/2017 Rady Gminy Wodzisław z dnia 27 stycznia 2017 r. został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wodzisław na lata 2017-2019 (**zał. nr 6**). Analiza w/w Programu pozwala stwierdzić, iż uwzględnia on przede wszystkim rolę asystenta rodziny w procesie przezwyciężania przez rodzinę trudnych sytuacji życiowych, które uniemożliwiają wypełnianie przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ponadto Program zawiera min.: diagnozę sytuacji demograficznej i społecznej oraz występujących problemów, czas realizacji, odbiorców, cele, przewidywane efekty, działania na rzecz realizacji Programu oraz realizatorów, zadania z zakresu wspierania rodziny a także źródło finansowania, ewaluację i monitoring.

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Wodzisław w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Dokonana została w oparciu o dane z Urzędu Gminy oraz danych będących w posiadaniu GOPS w Wodzisławiu. Punktem wyjścia do określenia zadań Programu jest analiza danych

o osobach i rodzinach objętych wsparciem GOPS. W roku 2016 w Placówce Opiekuńczo Wychowawczej w Nagłowicach przebywało 2 dzieci z terenu gminy Wodzisław. W diagnozie brak informacji dotyczących ilości rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny oraz analizy SWOT, które należy uzupełnić.

Głównym celem Programu jest „*pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie gminy Wodzisław w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych*”.

Cele szczegółowe:

- *podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny*
- *wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,*
- *podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi,*
- *pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,*
- *współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,*
- *wzmacnianie roli i funkcji rodziny,*
- *wsparcie w rozwijaniu funkcji opiekuńczo wychowawczych rodziny,*
- *podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej*

Odbiorcami Programu są rodziny przeżywające trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki oraz przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Koordinatorem programu jest GOPS w Wodzisławiu w partnerstwie z placówkami oświatowymi z terenu gminy, Urzędem Gminy, Starostwem Powiatowym w Jędrzejowie, Policją, gminnym zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy, PCPR, PUP oraz PPP w Jędrzejowie, gminnym ośrodkiem zdrowia, kuratorami sądowymi.

Zadania z zakresu wspierania rodziny są wyszczególnione w **załączniku nr 6 str. 6** i odnoszą się min. do pomocy w formie rodzin wspierających. W założeniach programowych ujęte zostały działania mające na celu podnoszenie skuteczności oddziaływań rodzin wspierających poprzez poradnictwo oraz szkolenie. Biorąc pod uwagę fakt, iż w gminie Wodzisław do dnia kontroli nie funkcjonowały rodziny pomocowe, należałoby zintensyfikować działania mające na celu pozyskanie w/w rodzin.

Źródłem finansowania zadań określonych w Programie są środki własne gminy Wodzisław, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozabudżetowe.

Monitoringu i ewaluacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli 1 i 2 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie i umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, wzmożyć je czy też zmodyfikować. Raport z ewaluacji oraz monitoringu Programu będzie sporządzany przez GOPS w Wodzisławiu w terminie do 31 marca każdego roku.

Podsumowując stwierdzić należy, że Program wyznacza plan działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Bardzo ważną według Programu jest rola asystenta rodziny, która zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny.

2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu zatrudnia jedną osobę na stanowisku asystent rodziny, na umowę zlecenie. Zatrudniona osoba posiada wymagane na tym stanowisku kwalifikacje – ukończone studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika. W aktach asystenta znajdowały się dokumenty potwierdzające wymagania, o których mowa w art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przepracowanym okresie pani Jolanta Halewska uczestniczyła w jednym szkoleniu podnoszącym kwalifikacje - „Współpraca Asystenta Rodziny z Kadrami Ośrodka Pomocy Społecznej” (zał. nr 1 cz. 2).

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

Praca z rodzinami na terenie gminy Wodzisław prowadzona jest przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu zatrudnia jednego asystenta, który pracuje z 7 rodzinami, co jest zgodne z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Liczba dzieci w rodzinach objętych opieką asystenta rodziny wynosi 29. Wszystkie rodziny objęte zostały opieką asystenta

z powodu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także: nadużywania alkoholu i stosowania przemocy. W przypadku trzech rodzin założone zostały *Niebieskie Karty*, które do dnia kontroli zostały zamknięte z powodu ustania przemocy w rodzinie (2 rodziny) i zmiany miejsca zamieszkania sprawcy przemocy (1 rodzina).

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, iż w przypadku 4 dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej asystent rodziny nie współpracuje z ich rodzinami. W związku z powyższym p.o. kierownika ośrodka złożyła stosowne wyjaśnienie w tej sprawie, z którego wynika, że w przypadku jednego z dzieci rodzice nie żyją, w drugiej sytuacji ojciec dziecka przebywa poza granicami kraju, a matka mieszka na terenie innej gminy, natomiast w przypadku dwójki rodzeństwa ojciec nie żyje, a matka przebywa na terenie innej gminy (**zał. nr 7**). Mając powyższe na uwadze osoby kontrolujące zasugerowały kierownikowi, aby informować ośrodki pomocy społecznej o takich rodzinach, gdy znany jest nowy adres ich pobytu, aby mogły one zostać objęte monitoringiem lub wsparciem na terenie innej gminy. Rodziny funkcjonujące na terenie gminy Wodzisław, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej należy również objąć wsparciem asystenta rodziny.

Przydzielenie rodzinie asystenta odbywa się zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy wnioskując w nim o przydzielenie asystenta rodziny. W przeanalizowanej dokumentacji rodzin objętych wsparciem asystenta, wszystkie teczki zawierają wywiad środowiskowy, zgodę na podjęcie współpracy (**zał. nr 8**) podpisaną przez członków rodziny, a także pracownika socjalnego i asystenta rodziny. W opinii osób kontrolujących dokument powinien być również podpisany przez kierownika GOPS.

Praca z rodziną odbywa się głównie w miejscu zamieszkania. Pierwsza wizyta asystenta w środowisku ma miejsce w obecności pracownika socjalnego. Podczas pierwszego spotkania rodzina otrzymuje informację dotyczącą zakresu pracy asystenta, a asystent zapoznaje się z sytuacją rodziny. W przypadku zmiany asystenta w danej rodzinie, nowy asystent wprowadzony zostaje ponownie przez pracownika socjalnego. Wizyty asystenta rodziny w środowisku odbywają się o różnych porach dnia (np. w godz. 11-12.30, 12 – 14, 16-18,) w zależności od potrzeb oraz problemów rodziny. Każda wizyta zostaje odnotowana w *Dzienniku pracy asystenta rodziny* (**zał. nr 9**), w którym rodzina potwierdza kontakty asystenta z członkami rodziny.

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację wszystkich 7 rodzin objętych asystenturą. Z dokumentacji wynika, że w rodzinach tych współwystępują następujące problemy: nadużywanie alkoholu (4 rodziny), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (7 rodzin), przemoc w rodzinie (3 rodziny), zaniedbania w sferze opiekuńczo-wychowawczej, pielęgnacyjnej, szkolnej i zdrowotnej (4 rodziny).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy w szczególności *opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym*. Podczas kontroli przeanalizowano plany pracy z rodziną, które opracowane zostały przez asystenta rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym i członkami rodziny. Wszystkie plany zawierają podpisy ww. osób. Plany oprócz danych rodziny zawierają cele główne i szczegółowe (**zał. nr 10**). Cele główne zawarte w planach pracy z rodziną są określone adekwatnie do sytuacji i problemów rodziny (np.: wsparcie klientki w zachowaniu trzeźwości, niedopuszczenie do ograniczenia praw rodzicielskich, zapewnienie rodzinie dodatkowych środków finansowych). Natomiast cele szczegółowe oparte zostały na problemach dnia codziennego, np.: pomoc w nauce dzieciom, zorganizowanie wizyty w poradni psychologiczno – pedagogicznej, wzmocnienie więzi między partnerami po opuszczeniu zakładu karnego przez męża klientki, podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców. Plany pracy z rodziną obejmują zakres realizowanych działań, termin wykonania oraz osoby odpowiedzialne za wykonanie działań. W planie brak opisanych przewidywanych efektów podejmowanych działań, a także okresu, na jaki plan został opracowany, które należy uzupełnić.

Asystent rodziny udzielał rodzinom pomocy i wsparcia zgodnie z informacją zamieszczoną w **zał. nr 1 cz. III** poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie poprzez diagnozę potrzeb rodziny (7 rodzin);
- pomoc w podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin poprzez ich wsparcie w samodzielnym pełnieniu podstawowych funkcji rodziny (4 rodzina);
- pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi (2 rodziny);
- zdobywanie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez naukę zarządzania budżetem domowym (1 rodzina);
- motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy (1 rodzina);
- motywowanie do utrzymywania w trzeźwości (2 rodziny);
- pomoc dzieciom w nauce (3 rodziny);

- kształtowanie umiejętności wychowawczych i budowanie pozytywnych relacji rodzic - dziecko (2 rodziny).

Formy działań podejmowanych przez asystentów na rzecz rodzin na terenie gminy Wodzisław są zgodne z zadaniami wynikającymi z art. 15 ust. 1 pkt 3-13 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wpisy w kartach pracy asystenta potwierdzają realizację w pracy z rodzinami powyższych zadań.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 14 w/w ustawy **asystent rodziny prowadzi dokumentację dotyczącą pracy z rodziną**. Asystenci dokumentowali swoją pracę w teczkach osobowych prowadzonych indywidualnie dla każdej z rodzin objętych wsparciem. Wszystkie teczki rodzin zawierają:

- wywiad środowiskowy oraz zgodę rodziny na współpracę,
- plan pracy z rodziną określający cele główne i szczegółowe,
- harmonogram wizyt w rodzinie asystenta zawierający datę oraz miejsce wizyty,
- dziennik pracy asystenta rodziny,
- notatki służbowe (w większości z wizyt u rodzin),
- ocenę sytuacji rodziny,
- sprawozdania z planu pracy z rodziną.

Dokumentacja prowadzona jest systematycznie i przejrzysto, wpisy w dzienniku pracy asystenta są zwięzłe i konkretne, stanowią odzwierciedlenie pracy asystenta z rodziną.

Kolejnym zadaniem asystenta rodziny jest **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny kierownikowi jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną**. Asystent rodziny dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku w postaci *sprawozdania półrocznego (zał. nr 11)*. Sprawozdanie zawiera krótki opis sytuacji rodziny oraz odnosi się do celów założonych w planie pracy z rodziną, a także działań podejmowanych przez asystenta rodziny. Ponadto w ocenie znajdują się osiągnięte efekty, rokowania oraz wnioski i uwagi. W sprawozdaniu brak adnotacji kierownika ośrodka o zapoznaniu się z dokumentem.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 cyt. ustawy do zadań asystenta rodziny należy **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną**. W dokumentacji dwóch rodzin znajdowały się *Wnioski do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej o zakończenie objęcia rodziny wsparciem asystenta rodziny* podpisane przez pracowników socjalnych (zał. nr 12 i 13). W przypadku jednej rodziny praca z asystentem została zakończona ze względu na osiągnięcie pełnoletności przez syna klientki, natomiast w drugim przypadku z uwagi na poprawę funkcjonowania rodziny i zrealizowanie planu pracy.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w okresie od stycznia do lutego 2016 r. ośrodek nie zatrudniał asystenta rodziny, stąd od 1 marca 2016 r. sytuacja w rodzinach monitorowana była przez pracowników socjalnych, którzy złożyli stosowne wyjaśnienia (**zał. nr 14 i 15**). Z wyjaśnień wynika, że wszelkie ustalenia z rodzinami zawarte są w notatkach służbowych i wywiadach środowiskowych, które znajdują się w teczkach rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. Osoby kontrolujące zasugerowały kierownikowi ośrodka, aby wszystkie dokumenty dotyczące pracy z rodziną objętą asystenturą (również w przypadku, kiedy zakończono pracę a prowadzony jest monitoring) znajdowały się w jednej teście.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że w/w zadanie nie jest realizowane zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z w/w art. monitoring rodzin, z którymi zakończono współpracę powinien prowadzony być przez asystenta rodziny.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 17 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny *sporządza na wniosek sądu opinie o rodzinie i jej członkach*. Do dnia kontroli asystent sporządził 3 opinie, w których przedstawił aktualną sytuację rodziny oraz przebieg współpracy z asystentem.

Z analizy dokumentacji rodzin wynika, że asystent rodziny *współpracował z podmiotami, o których mowa w art. 15 pkt 18 i 19 ustawy*. Asystent w głównej mierze współpracuje z: pracownikami socjalnymi, policją, kuratorami, GKRPA, a także wychowawcami i pedagogami ze szkół, do których uczęszczają dzieci z rodzin objętych asystenturą.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

Zgodnie z informacją zawartą w **załączniku nr 1 część IV**, powyższe zadanie nie jest realizowane ze względu na brak rodzin wspierających na terenie gminy Wodzisław.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci:

Kolejnym zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci.

W trakcie postępowania kontrolnego oraz informacji zawartej w **zał. nr 1 część V** ustalono, że OPS w Wodzisławiu nie realizuje powyższego zadania. Statut oraz Regulamin Organizacyjny Ośrodka nie zawierają zapisów dotyczących realizacji zadania.

Z pisemnej informacji zawartej w załączniku do niniejszego wystąpienia wynika, że na terenie gminy Wodzisław funkcjonuje 7 świetlic wiejskich, w których nadzór sprawuje Urząd Gminy w Wodzisławiu.

W związku z powyższym Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia wystosuje stosowne pismo do wójta gminy Wodzisław w celu wyjaśnienia kwestii związanych z funkcjonowaniem w/w placówek wsparcia dziennego.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 w/w ustawy gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

W dniu kontroli 4 dzieci z terenu gminy Wodzisław umieszczonych było w pieczy zastępczej (2 w rodzinnej i 2 w instytucjonalnej). Gmina współfinansuje pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej 2 dzieci (rodziny spokrewnione).

Wysokość środków finansowych za pobyt w/w dzieci w pieczy zastępczej obrazuje tabela przedstawiona w **załączniku nr 1 część VI**.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że zadanie jest realizowane poprawnie.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Na terenie gminy Wodzisław mieszka jedna rodzina zagrożona kryzysem, w której występuje alkoholizm. W rodzinie przebywa 4 dzieci. Monitoring odbywa się poprzez: niezapowiedziane wizyty pracownika socjalnego w środowisku w nieregularnych odstępach czasowych, z których sporządzane są notatki, współpracę pracownika socjalnego z pracownikami szkoły, do której uczęszczają dzieci, niezapowiedziane wizyty w środowisku rodziny dzielnicowego współpracującego z pracownikiem socjalnym, dozór kuratora (**załącznik nr 16, nr 17, nr 18**).

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 17 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem."

W gminie Wodzisław do dnia kontroli zadanie wynikające z art. 8 ustawy z dnia 17 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, nie było realizowane ze względu na brak wniosków (zał. nr 19).

Ustaień dokonano na podstawie:

- rozmów z kierownikiem GOPS panią Heleną Kwapisz oraz asystentem rodziny panią Jolanta Halewską;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, statutu i regulaminu organizacyjnego OPS, dokumentacji dotyczącej kwalifikacji asystenta rodziny, informacji pisemnych sporządzonych przez kierownika na potrzeby kontroli, dokumentacji asystenta oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Ocena realizacji zadań objętych zakresem kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu jest jednostką organizacyjną gminy Wodzisław i funkcjonuje w oparciu o Statut i Regulamin organizacyjny. W Regulaminie brak zapisów dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci a także ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”, które należy uzupełnić.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny – zadanie realizowane prawidłowo, z uchybieniami formalnymi, dotyczącymi braku w diagnozie informacji dotyczących ilości rodzin korzystających ze wsparcia asystenta oraz analizy SWOT.

Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny – w 2017 r. – zadanie realizowane prawidłowo Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu zatrudnia 1 osobę na stanowisku asystenta rodziny (umowa zlecenie), która posiada wymagane kwalifikacje.

Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci. – zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami dotyczącymi braków formalnych w dokumentacji prowadzonej przez asystenta rodzin (brak w planie opisanych przewidywanych efektów podejmowanych działań oraz okresu, na jaki plan został opracowany, na sprawozdaniach brak adnotacji kierownika ośrodka).

Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – zadanie realizowane prawidłowo - gmina Wodzisław ponosi koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy – zadanie realizowane prawidłowo przez pracownika socjalnego.

Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 17 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” – zadanie nie było realizowane ze względu na brak wniosków w GOPS Wodzisław.

Mając powyższe na uwadze wydaje się następujące zalecenia:

- 1. Regulamin organizacyjny GOPS uzupełnić o zadania gminy wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci a także ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”, które należy uzupełnić.**
- 2. Uzupełnić 3 – letni gminny program wspierania rodziny o szczegółową analizę dotyczącą ilości rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny na terenie gminy Wodzisław oraz analizę SWOT.**

3. **Zmodyfikować plan pracy z rodziną tak, aby zawierał przewidywane efekty oraz informację, na jaki okres został sporządzony.**
4. **Sprawozdania z okresowej oceny sytuacji rodziny zatwierdzać przez kierownika GOPS.**
5. **Informować inne GOPS - y o przebywaniu na terenie ich gmin rodziców dzieci z terenu gminy Wodzisław, umieszczonych w pieczy zastępczej.**
6. **Zgodnie z atr.15 ust 1 pkt. 16 monitorować rodziny, z którymi asystent zakończył pracę.**
7. **Rodziny funkcjonujące na terenie gminy Wodzisław, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, objąć wsparciem asystenta rodziny.**

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013 poz. 135 ze zm.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 197 e i 197 f ustawy o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania.

W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcę zastępczego w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Alcja Sosen

Katarzyna Hrendonko

(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Mariusz Piasek

ZASTĘPCA DYREKTORA

WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
(zarządzający kontrolę)